EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.2.2022.
COM(2022) 67 final

2022/0046 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Bāzeles konvencijas par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu Pušu konferences 15. sanāksmē attiecībā uz dažiem grozījumiem konvencijas 6. panta 2. punktā

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, kas nosaka Savienības nostāju Bāzeles konvencijas Pušu konferences piecpadsmitajā sanāksmē attiecībā uz priekšlikumu izdarīt izmaiņas konvencijas 6. pantā. Plānots, ka sanāksme notiks 2022. gada jūnijā.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Bāzeles Konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu

Bāzeles Konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu ("konvencija") tika pieņemta 1989. gada 22. martā un stājās spēkā 1992. gadā. Eiropas Savienība, kā arī tās dalībvalstis ir konvencijas Puses[1]. Konvencijai ir 188 Puses.

Konvencijas centrā ir atsevišķu atkritumu eksporta, importa un tranzīta kontroles sistēma, kura balstīta uz iepriekš norunātas piekrišanas procedūru. Par to atkritumu eksportu, uz kuriem konvencija attiecas, iepriekš paziņo importētāju valstu un tranzīta valstu kompetentajām iestādēm. Paziņojumus nosūta rakstiski, un tajos iekļauj konvencijas V.A pielikumā norādītās deklarācijas un informāciju. Atkritumus eksportēt var tikai tad, ja visas attiecīgās valstis devušas rakstisku piekrišanu (konvencijas 6. pants).

Konvencijas kontroles sistēma attiecas uz bīstamajiem atkritumiem, kuri ir definēti konvencijas 1. pantā un uzskaitīti VIII pielikumā, un uz II pielikumā uzskaitītajiem atkritumiem, kuri ietver no mājsaimniecībām savāktos atkritumus, mājsaimniecības atkritumu incinerācijas atlikas un dažu plastmasas veidu atkritumus. Turklāt konvencijas IX pielikumā ir uzskaitīti atkritumi, kas tās darbības jomā neietilpst un uz ko kontroles sistēma neattiecas, ja vien šādi atkritumi nesatur materiālus, kas pieder kādai I pielikumā norādītajai kategorijai, tādā mērā, ka atkritumi uzrāda kādu III pielikumā norādītu bīstamo īpašību.

2.2. Pušu konference

Bāzeles konvencijas Pušu konference ir konvencijas galvenā lēmumu pieņēmēja. Tai ir pilnvaras grozīt konvencijas pielikumus, un tā tiek sasaukta reizi divos gados.

Bāzeles konvencijas Pušu konferences 15. sanāksme (*CoP15*) ir sadalīta divos segmentos: pirmais tiešsaistes segments notika 2021. gada 26.–30. jūlijā, un sanāksme tiks atsākta klātienes segmentā Ženēvā no 2022. gada 6. līdz 17. jūnijam.

2.3. Ierosinātais konvencijas grozījums

Pušu konferences 15. sanāksmē Krievijas Federācija iesniedza izskatīšanai priekšlikumu ("paredzētais akts")[2], kas paredz grozīt konvencijas 6. panta 2. punkta pirmo teikumu.

Konvencijas 6. panta 2. punkta pirmais teikums formulēts šādi: *"Importētāja valsts nosūta paziņotājam atbildi par paziņojuma saņemšanu rakstiskā formā, kas satur piekrišanu*

---

[1] Padomes Lēmums 93/98/EEK par slēdzienu Kopienas vārdā attiecībā uz 1989. gada 22. marta Bāzeles Konvenciju par bīstamo atkritumu starptautisko pārvadājumu un to apglabāšanas kontroli (OV L 39, 16.2.1993., 1. lpp.).

[2] Priekšlikums ir pieejams Bāzeles konvencijas tīmekļvietnē, sk. http://www.basel.int/TheConvention/Communications/tabid/1596/Default.aspx.

pārvadājumam ar noteiktiem noteikumiem vai bez tiem, pārvadāšanas atļaujas atteikumu vai pieprasījumu par papildu informācijas sniegšanu."

Ar paredzēto aktu tiek ierosināts šo teikumu mainīt, pievienojot 30 dienu termiņu, kurā importētājai valstij būtu jāatbild paziņojuma iesniedzējam (lai dotu piekrišanu plānotajam sūtījumam, atteiktu atļauju šim sūtījumam vai pieprasītu papildu informāciju). Turklāt priekšlikums paredz starp vārdiem "*tiem*" un "*pārvadāšanas*" svītrot ",", komatu aizstājot ar vārdu "*vai*".

Konvenciju Savienībā īsteno ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Regulu (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem[3] (turpmāk "ASR"). Jebkādas izmaiņas konvencijā Eiropas Savienībā stātos spēkā pēc tam, kad tās būtu ieviestas ar minētās regulas grozījumiem.

Pašreizējie noteikumi, kas piemērojami Savienībai un tās dalībvalstīm, jau paredz 30 dienu termiņu, kurā importētājai valstij jāsniedz atbilde paziņojuma iesniedzējam (sk. ASR 8. pantu). Tas attiecas arī uz citām ESAO valstīm saskaņā ar ESAO lēmumu[4].

Kas attiecas uz Savienību, vienīgās praktiskās sekas, kas izrietētu no Krievijas Federācijas priekšlikumā ierosinātajām izmaiņām, būtu saistītas ar procedūru paziņoto atkritumu eksportam uz valstīm, kas nav ESAO valstis. Tā kā VIII un II pielikumā uzskaitīto atkritumu eksports uz valstīm, kas nav ESAO valstis, saskaņā ar ASR ir aizliegts, Krievijas priekšlikuma izraisītās izmaiņas attiektos tikai uz "sarakstā neiekļautajiem atkritumiem" (t. i., saskaņā ar Krievijas priekšlikumu valstīm, kas nav ESAO valstis, kuras no ES importē sarakstā neiekļautus atkritumus, 30 dienu laikā būtu jāsniedz atbilde paziņojuma iesniedzējam), uz ko saskaņā ar ASR 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) un iv) punktu attiecas iepriekš norunātas piekrišanas procedūra. Krievijas Federācijas ierosinātais grozījums nozīmētu, ka šādos gadījumos importētājai valstij 30 dienu laikā būtu jāatbild paziņotājam par sūtījumu no Savienības uz valsti, kas nav ESAO valsts.

Konvencijas grozīšanas kārtību reglamentē konvencijas 17. pants. Ikviens šāds grozījums ir jāpieņem Pušu konferences sanāksmē. Grozījums kļūst saistošs tām Pusēm, kas deponējušas savus ratifikācijas, atbalsta, oficiāla apstiprinājuma vai pieņemšanas instrumentus saskaņā ar konvencijas 17. panta 5. punktu, kurā noteikts: *"Depozitārijam tiek nodoti glabāšanā atbilstošie ratifikācijas goda raksti par atbalstu, oficiālu apstiprinājumu vai labojumu pieņemšanu. Labojumi, kurus pieņem atbilstoši 3. un 4. punktam, stājas spēkā tām Pusēm, kuras tām piekritušas, deviņdesmitā dienā pēc tam, kad Depozitārijs saņēmis ratifikācijas goda rakstu vai dokumentu par to atbalstu, oficiālu apstiprinājumu vai pieņemšanu no vismaz trim ceturtdaļām Pušu, kuras tos pieņēmušas, vai vismaz divām trešdaļām Pušu, kuras pieņēmušas labojumus dotajam protokolam, ja tikai šim protokolam nav paredzēts kas cits Jebkurai citai Pusei labojumi stājas spēkā deviņdesmitā dienā pēc tam, kad šī Puse nodevusi glabāšanā ratificēšanas goda rakstu vai dokumentu par atzīšanu, oficiālu apstiprinājumu vai šo labojumu pieņemšanu."* Tādēļ, lai konvencijas grozījums stātos spēkā, ir jāpanāk, ka to ratificē, atbalsta, oficiāli apstiprina vai pieņem trīs ceturtdaļas konvencijas Pušu (tātad 141 Puse).

Līdz šim konvencijas pamatteksts ir grozīts vienu reizi, pievienojot 4.A pantu, kam sekoja VII pielikuma pievienošana konvencijai ("Bāzeles aizlieguma grozījums"). Par šo grozījumu Pušu konference vienojās savā trešajā sanāksmē 1995. gadā, un tas stājās spēkā 2019. gadā tām Pusēm, kuras to ir ratificējušas.

---

[3] OV L 190, 12.7.2006., 1. lpp.

[4] Lēmums par atgūšanas operācijām paredzētu atkritumu pārrobežu pārvietošanas kontroli, https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0266.

3. SAVIENĪBAS VĀRDĀ IEŅEMAMĀ NOSTĀJA

(1) Savienībai Krievijas Federācijas ierosinātais grozījums konvencijas 6. panta 2. punkta nebūtu jāatbalsta.

(2) Grozījuma pirmā daļa (30 dienu termiņš, kurā importētājai valstij jāsniedz atbilde paziņojuma iesniedzējam) Savienībai un tās dalībvalstīm nenestu nekādas būtiskas pārmaiņas, jo ierosinātajā grozījumā paredzētais 30 dienu termiņš, kurā importētājām valstīm jāatbild paziņojuma iesniedzējam, jau ir piemērojams lielākajai daļai sūtījumu, par kuriem ES un tās dalībvalstis paziņo saskaņā ar Savienības tiesību aktiem (izņēmums ir sarakstā neiekļautu atkritumu eksports uz valstīm, kas nav ESAO valstis). Tas arī nemainītu ES un tās dalībvalstu pienākumus, kas tām piemērojami, saņemot paziņojumus, jo 30 dienu termiņš atbildes sniegšanai Savienības tiesību aktos jau ir paredzēts.

(3) Grozījuma otrā daļa (komata aizstāšana ar "vai") nešķiet nepieciešama, un tā radītu juridisku nenoteiktību. Pašreizējais formulējums ir pietiekami skaidrs, proti, importētāja valsts paziņotājam var sniegt trīs veidu atbildi (piekrist pārvietojumam, liegt atļauju šādam pārvietojumam vai pieprasīt papildu informāciju). Tāpēc grozīt šo teikumu nav vajadzības.

(4) Konvencijas grozīšanas process ir ļoti sarežģīts un laikietilpīgs, jo īpaši tāpēc, ka katrai Pusei ir jāsāk iekšējs ratifikācijas process, un grozījums var stāties spēkā tikai pēc tam, kad to ir ratificējušas trīs ceturtdaļas visu Pušu. Turklāt šim grozījumam galu galā varētu būt ierobežota ietekme, jo grozījumi ir saistoši tikai tām Pusēm, kas tos ir ratificējušas. Tāpēc ierosinātais grozījums nav efektīvs veids, kā uzlabot konvencijas iedarbīgumu, jo tas konvencijas satvarā un konvencijas Pusēm prasītu uzsākt ilgstošu un apgrūtinošu procesu.

(5) Lai arī Savienība ierosinātos grozījumu neatbalsta, tai būtu jāuzsver, ka Pusēm Bāzeles konvencijas satvarā būtu jāveicina labāka paziņošanas procedūras funkcionēšana. Piemēram, varētu noteikt citu termiņu, kādā, jo īpaši tranzīta valstīm, jāsniedz atbilde paziņotājiem, kā arī varētu veicināt elektronisko datu apmaiņas sistēmu izmantošanu vai Bāzeles konvencijas satvarā iekļaut jēdzienu "iepriekšēju piekrišanu saņēmuši kompleksi", kas izriet no ESAO lēmuma par atkritumu pārrobežu pārvietošanu. Šo jautājumu sakarā konvencijas satvarā jau ir sākti vairāki procesi, kas ir lietderīgi, tomēr līdz šim tie nav devuši lielus rezultātus. Savienībai būtu jāuzsver šo jautājumu nozīmīgums un jāizpēta, vai tos varētu risināt ar esošām vai jaunām iniciatīvām, kas neprasītu izmaiņas konvencijā. Savienībai būtu jāparāda, ka tā ir atvērta šādām iespējamām iniciatīvām.

(6) Visbeidzot, jāatzīmē, ka, lai gan ierosinātā grozījuma pieņemšanai nav skaidras pievienotās vērtības, tomēr Savienības interesēm pieņemšana nekaitētu.

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. Principi

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka *"nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā*

struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu".

Jēdziens *"lēmumi ar juridiskām sekām"* ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kas nav saistoši saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas *"var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu"*[5].

4.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Bāzeles konvencijas Pušu konference ir konvencijas izveidota struktūra.

Aktam, kuru Pušu konference tiek aicināta pieņemt, būs juridiskas sekas. Paredzētais akts saskaņā ar konvencijas 18. pantu būs saistošs starptautisko tiesību nozīmē. Tas spēj ietekmēt ES tiesību aktu saturu, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem. Regula īsteno konvenciju, cita starpā nosakot procedūras eksportam no Savienības un importam Savienībā, kā arī sūtījumiem starp dalībvalstīm.

Paredzētais akts nepapildina un negroza nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu.

Tādēļ ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu pieņemamā lēmuma materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā paredzētā akta mērķa un satura, attiecībā uz kuru ieņem nostāju Savienības vārdā. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti, no kuriem viens ir klasificējams kā galvenais, bet otrs ir pakārtots, lēmums saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, kas nepieciešams galvenajam vai dominējošajam mērķim vai komponentam.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētā akta galvenais mērķis un saturs attiecas uz vides aizsardzību.

Tādēļ ierosinātā lēmuma materiālais juridiskais pamats ir LESD 192. panta 1. punkts.

4.3. Secinājums

Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 192. panta 1. punktam saistībā ar LESD 218. panta 9. punktu.

---

[5] Tiesas spriedums, 2014. gada 7. oktobris, Vācija/Padome, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61.–64. punkts.

2022/0046 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Bāzeles konvencijas par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu Pušu konferences 15. sanāksmē attiecībā uz dažiem grozījumiem konvencijas 6. panta 2. punktā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu sasaistē ar tā 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) 1992. gadā stājās spēkā Bāzeles konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu ("konvencija"), un Savienība to apstiprināja ar Padomes Lēmumu 93/98/EEK par slēdzienu Kopienas vārdā attiecībā uz Konvenciju par bīstamo atkritumu starptautisko pārvadājumu un to apglabāšanas kontroli[6].

(2) Saskaņā ar konvencijas 15. panta 5. punkta b) apakšpunktu Pušu konference, ja nepieciešams, izskata un pieņem konvencijas grozījumus.

(3) Pušu konferencei tās 15. sanāksmē 2022. gada jūnijā ir jāizskata iespēja pieņemt konvencijas 6. panta 2. punkta grozījumus, ko iesniegusi Krievijas Federācija. Minētā priekšlikuma mērķis ir noteikt 30 dienu termiņu, kurā importētājai valstij jāsniedz atbilde paziņojuma par atkritumu sūtījumu iesniedzējam, un iekļaut citas izmaiņas, kas norādītas kā redakcionālas.

(4) Ir jānosaka nostāja, kas Savienības vārdā jāieņem Pušu konferencē attiecībā uz šo priekšlikumu, jo tas ir grozījums konvencijas tekstā, un tam ir juridiskas sekas. Ja akts Pušu konferencē tiks pieņemts, tas Savienībai būs saistošs un ietekmēs Savienības tiesību aktu saturu, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem[7].

(5) Savienībai iepriekš minētie konvencijas grozījumi nebūtu jāatbalsta, jo process, kas vajadzīgs, lai tie stātos spēkā, ir ilgs un smags, un šķiet nesamērīgi uzsākt šādu procesu attiecībā uz grozījumu, kura mērķus varētu sasniegt ar citiem līdzekļiem. Tā vietā Savienībai vajadzētu būt atvērtai iniciatīvām, kuru mērķis ir uzlabot iepriekš norunātas piekrišanas procedūras funkcionēšanu, ar nosacījumu, ka tām ir plašāks tvērums nekā *CoP15* iesniegtajam priekšlikumam, tās atbilst Savienības vispārējām rīcībpolitikām un mērķiem un to dēļ nav jāgroza konvencija. Jāatzīmē, ka, lai arī ierosinātā grozījuma pieņemšanai nav skaidras pievienotās vērtības, tomēr Savienības interesēm pieņemšana nekaitētu,

---

6 OV L 39, 16.2.1993., 1. lpp.

7 OV L 190, 12.7.2006., 1. lpp.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Nostāja, kas Savienības vārdā jāieņem Bāzeles konvencijas Pušu konferences 15. sanāksmē, ir neatbalstīt Krievijas Federācijas iesniegtos konvencijas 6. panta 2. punkta grozījumus.

2. Ja Bāzeles konvencijas Pušu konferences 15. sanāksmē tiks iesniegti citi priekšlikumi ar mērķi uzlabot iepriekš norunātas piekrišanas procedūras funkcionēšanu, Savienība šādus priekšlikumus atbalsta tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

   (a) tie ir izstrādāti, lai uzlabotu minētās procedūras funkcionēšanu, novēršot kavēšanos un problēmas, ar ko eksportētājas, tranzīta vai importētājas valstis saskaras paziņojumu apstrādē, un atbalstītu iepriekš norunātas piekrišanas procedūras digitalizāciju, lai atkritumus, ja attiecīgie sūtījumi atbilst konvencijas noteikumiem, varētu nosūtīt pāri robežām bez liekas kavēšanās, un tie neprasa konvencijā izdarīt izmaiņas;

   (b) tie atbalsta atkritumu apsaimniekošanu vidi saudzējošā veidā pasaules līmenī un veicina pāreju uz globālu aprites ekonomiku, un

   (c) tie atbalsta konvencijā noteikto kontroles mehānismu pienācīgu īstenošanu un šajā sakarā palīdz panākt juridisko skaidrību.

2. pants

Ņemot vērā norises Pušu konferences 15. sanāksmē, Savienības pārstāvji, apspriedušies ar dalībvalstīm, saskaņošanas sanāksmēs uz vietas, var vienoties par 1. pantā minētās nostājas precizēšanu bez Padomes papildu lēmuma.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs